

SECTION: PEDAGOGICAL SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI PEDAGOGICZNE.

How to cite: Chubokha, N., Bodnar, O., & Konoval, Y. (2024). Cooperation between students and teachers in improving active learning methods. *The Science of Tomorrow: Innovative Approaches and Forecasts*. (pp. 43-48). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/the-science-of-tomorrow-innovative-approaches-and-forecasts-archive/>

Cooperation between students and teachers in improving active learning methods

Чубоха Надія Федорівна¹, Боднар Олеся Михайлівна², Коновал Юрій Миколайович³

¹кандидат юридичних наук, доцент, юридичний факультет, Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк, Україна, chubokhanadiya@ukr.net,

<https://orcid.org/0000-0002-9954-3632>

²кандидат філологічних наук, доцент, кафедра німецької філології, факультет іноземної філології Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна, <http://orcid.org/0000-0002-7276-5921>

³викладач, кафедра легкої атлетики, зимових видів та велосипедного спорту, факультет спорту та менеджменту, Національний університет фізичного виховання і спорту України, м. Київ, Україна, konoval.vo2maxlab@gmail.com, 0009-0002-4298-1305

Accepted: March 18, 2024 | **Published:** April 15, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: The paper investigates the cooperation between students and teachers in improving the methods of active learning. The analysis of existing methods, the study of the effectiveness of joint efforts of students and teachers of higher education institutions in the implementation of new approaches to teaching and the relationship between them in this process is made. The article identifies which aspects are considered to be active learning methods. Specific examples of joint work of students and teachers in improving active learning methods are considered. In order to improve the quality of higher education and ensure higher standards, it is necessary to pay due attention to the development of teachers. This can be achieved through active professional development of teachers, including participation in conferences, trainings and courses.

Keywords: active learning, higher education, interaction between teachers and students, traditional teaching methods, teacher's skills.

Вступ

У світлі постійних змін у сучасному освітньому середовищі, співпраця між здобувачами вищої освіти та викладачами набуває особливого значення в контексті вдосконалення методів активного навчання. Спільні зусилля обох сторін можуть виявитися вирішальними для ефективного впровадження нових підходів до навчання, сприяючи збагаченню навчального процесу та підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти. Традиційні методи навчання домінували протягом десятиліть і безсумнівно, були прийняті тисячами здобувачів вищої освіти.

Це відображає структурований і лінійний підхід до навчання. Викладач є основним джерелом знань, а здобувачі освіти в першу чергу слухають і приймають інформацію, яку подає викладач. Традиційні методи навчання зазвичай базуються на відтворенні та запам'ятовуванні фактів і теоретичних концепцій.

Метою роботи є аналіз існуючих методик, дослідження ефективності спільних зусиль здобувачів вищої освіти та викладачів у впровадженні нових підходів до навчання, а також вивчення взаємовідносин між ними в цьому процесі.

Результати дослідження

Багато дослідників вивчали співпрацю між здобувачами освіти та викладачами у вдосконаленні методів активного навчання. Зокрема, Бобко, Баляс (2021) аналізують аспекти комунікації в системі вищої освіти та психолого-педагогічні особливості спілкування в міжособистісних стосунках між викладачами та студентами. Валійова (2018) розглядає активні методи навчання з урахуванням професійної орієнтації здобувачів вищої освіти у закладах вищої освіти. Гутиряк, Павлішак (2018) доводять, що метод ділової гри ефективно формує навички та професійно важливі якості майбутніх фахівців. Кльопка (2021) визначає проблеми розвитку навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти у процесі активного навчання.

Кузнецова, Штефан (2022) підкреслюють, що викладачі повинні мати здатність організовувати продуктивну взаємодію з здобувачами освіти (вміння керувати взаємодією, спілкуватися, зосереджувати навчальний процес і створювати відповідне навчальне середовище). Лучкевич, Кутасевич (2021) показують, що авторський уніфікований метод скрайбування історій, який є ефективним методом активного навчання, може бути легко застосований до таких освітніх форматів, як дистанційна освіта, гібридна освіта та очна освіта. Фомкіна, Кошова, Шурдук (2018) розглядають ділові ігри як педагогічний інструмент гуманізації освіти та активна форма навчання, яка підтримує інтерес здобувачів вищої освіти до навчання, заохочує їхню самостійну діяльність, сприяє самореалізації та самоствердженню в реальних ситуаціях. У свою чергу Хома (2020) звертає увагу на Закон України "Про вищу освіту", який визначає сучасні тенденції підготовки майбутніх фахівців з метою розвитку компетентної та комунікативної особистості для майбутньої професійної діяльності. Чикалова, Юхно (2023) підкреслюють важливість співпраці між загальноосвітніми навчальними закладами та університетами у сфері взаємної інтеграції в галузі освіти. Юрченко (2020) розробляє психологічні, організаційні та методичні системи, спрямовані на оптимізацію взаємовідносин між викладачем та студентами.

У сучасному освітньому процесі використовуються як традиційні методи, так і нові освітні технології. Оскільки їх поєднання дає найбільш ефективні результати необхідні теоретичні знання та вміння застосовувати їх на практиці. До традиційних методів навчання відносяться наступні аспекти виділяють Бобко, Баляс (2021): пояснювально-ілюстративне навчання; проблемне навчання; програмоване навчання; диференційоване навчання.

Традиційні методи навчання ґрунтуються на тому, що здобувач освіти є об'єктом навчального процесу, а викладач виступає посередником, який ініціює та керує навчальним процесом ініціювання та управління процесом навчання. Такий підхід навряд чи заохочує активну участь здобувачів вищої освіти. Він також зменшує їх моторику і робить більш пасивними.

Розробка та впровадження інтерактивних методів навчання стане важливим кроком до підвищення якості освіти та мотивації здобувачів вищої освіти до навчання. «інтерактивні технології навчання» - це сукупність методів, засобів і форматів організації навчання, спрямованих на досягнення освітніх цілей і забезпечення активної взаємодії учасників навчального процесу на засадах співпраці та співтворчості (Хома, 2020).

Ефективна взаємодія викладача та здобувачів вищої освіти впливає на результати навчання та особистісний розвиток учасників навчального процесу, сприяє їхньому інтелектуальному розвитку, самореалізації та академічній успішності. Багатовимірний характер процесу педагогічної взаємодії між викладачами та здобувачами освіти і показує, що викладачі повинні володіти знаннями про умови, принципи, види організації, методи педагогічної взаємодії та подолання перешкод, які її ускладнюють. Наголошується на тому, що викладачі повинні мати здатність організовувати продуктивну взаємодію з здобувачами освіти.

Отже, вимоги до відносин «викладач-здобувач освіти» у наукових дослідженнях виділяють:

1. взаємодія факторів взаємодії та організації навчання та процес навчання;
2. створення позитивного освітнього середовища;
3. формування духу колегіальності та професійної спільності педагогів та учасників навчального процесу;
4. орієнтація системи педагогічного спілкування на дорослого особистість з розвиненою самосвідомістю;
5. відмова від авторитарного стилю викладання;
6. використання професійних інтересів і потреб здобувача освіти, як чинника управління навчального процесу (Юрченко, 2020).

Конкретні приклади спільної роботи здобувачів вищої освіти та викладачів у вдосконаленні методів активного навчання можуть включати:

1. Організація групових проєктів - здобувачі вищої освіти та викладачі можуть спільно розробляти теми для групових проєктів, де кожен здобувач освіти має можливість внести свій внесок та співпрацювати з однолітками для досягнення спільної мети;
2. Проведення дискусійних сесій - спільні дискусії на заняттях можуть стати ефективним інструментом для розвитку критичного мислення та аналітичних навичок здобувачів вищої освіти. Викладачі можуть стимулювати активну участь здобувачів вищої освіти у дискусіях, а також надавати їм можливість обговорювати власні ідеї та точки зору;
3. Використання практичних вправ - викладачі можуть спільно зі здобувачами вищої освіти розробляти та впроваджувати різноманітні практичні вправи, такі як ігри, казки або виконання проєктів у реальному середовищі;
4. Організація менторських програм - викладачі можуть створити програми, де учасники навчального процесу - ментори допомагають іншим учасникам засвоювати матеріал, відповідати на їхні питання та надихати їх на активну участь у навчанні;
5. Впровадження технологій у навчальний процес - спільна робота здобувачів вищої освіти та викладачів у використанні сучасних технологій, таких як онлайн-платформи, інтерактивні відеоуроки та соціальні мережі, може зробити навчання більш захоплюючим та ефективним;
6. Організація навчальних заходів та семінарів - спільні планування та проведення навчальних заходів, таких як семінари, майстер-класи та тренінги, можуть допомогти студентам отримати додаткові знання та навички, а також сприяти обміну досвідом між учасниками.

Висновки

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить, що взаємодія викладача та здобувача освіти є основою освітнього процесу у закладах вищої освіти. Взаємодія є основою

освітнього процесу, її ефективність та результативність залежать від ступеня співпраці між сторонами, що навчають і навчаються. У результаті форми взаємодії викладача та здобувача вищої освіти є ефективні у формуванні знань, умінь та навичок здобувачів вищої освіти (діалог, взаємодія, творча співпраця, індивідуальна робота).

Для того, щоб підвищити якість вищої освіти та забезпечити вищі стандарти, необхідно приділяти достатню увагу розвитку викладачів. Останнього можна досягти через активний професійний розвиток викладачів, зокрема участь у фахових семінарах, конференціях, тренінгах, навчальних курсах. Інтерактивні методи навчання, співпраця викладача і учасника навчального процесу та використання сучасних педагогічних підходів сприяють активній участі здобувачів вищої освіти у навчанні. Також, важливо підтримувати відкритий діалог між викладачами та учасником навчального процесу. Створення сприятливого середовища, де здобувачі освіти можуть висловлювати свої думки, відгуки та пропозиції, відіграє важливу роль у покращенні навчання та мотивації здобувачів вищої освіти до навчання.

Література

Бобко, Л., & Баляс, Я. (2021). Особливості комунікативної взаємодії викладачів і здобувачів вищої освіти. *Молодий вчений*, 5 (93), 301-304. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-57>

Валійова, Т. (2018). Активізація навчальної діяльності здобувачів вищої освіти за допомогою методів активного навчання в закладах вищої освіти. *Scientific Journal Virtus*, 20, 83–85. <http://openarchive.nure.ua/handle/document/7848>

Гутиряк, О., & Павлішак, О. (2018). Ділова гра як метод активного навчання майбутніх фахівців. *Молодь і ринок*, 11 (166), 47-51. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.151952>

Кльопка, Ю. (2021). Формування навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти у процесі активного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 42, 65-68. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/42_2021/part_3/13.pdf

Кузнецова, О., & Штефан, Л. (2022). Взаємодія викладача і здобувачів вищої освіти у вищій освіті: важливі умови. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, 58, 103-114. https://www.researchgate.net/publication/367527129_VZAEEMODIA_VIKLADACA_I_STUDENTIV_U_VISIJ_OSVITI_VAZLIVI_UMOVI

Лучкевич, В., & Кутасевич, Г. (2021). Особливості використання активних методів навчання іноземних мов у закладах вищої освіти (на прикладі французької мови). *Молодь і ринок*, 5-6 (191-192), 130-134. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.239342>

Фомкіна, О., Кошова, О., & Шурдук, А. (2018). Активні методи навчання в контексті гуманізації освіти. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*, 2(12), 113-120. <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/8076>

Хома, Т. (2020). Активні методи навчання в педагогіці вищої школи. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітніх школах*, 69, 149-152. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_3/32.pdf

Чикалова, М., & Юхно, Н. (2023). Особливості освітнього процесу в умовах повномасштабних бойових дій. *Український Педагогічний журнал*, (3), 13-22. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-3-13-22>

Юрченко, В. (2020). Взаємини «викладач – студент» як чинник формування «я-концепції» майбутнього педагога. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*, 1, 68-78. https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/1_2020/11.pdf